

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

สรุปเนื้อหาเพื่อเตรียมสอบ (ตัวอย่างเอกสาร)

1. ความเป็นมาและหลักการทั่วไป

ตราขึ้นตามมาตรา 259 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งกำหนดให้การปฏิรูปประเทศเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ให้ไว้ ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 31 กรกฎาคม 2560 (เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ โดยให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4) ผู้ลงนามรับสนองพระราชโองการคือ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

เป้าหมายการปฏิรูปประเทศ (มาตรา 5): (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง พัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

2. นิยามสำคัญ (มาตรา 3)

- ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนแม่บท — ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
- คณะกรรมการปฏิรูป — คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน
- หน่วยงานของรัฐ — ราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ทุกฝ่าย (บริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ องค์การอิสระ องค์การอัยการ)
- สำนักงาน — สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
- เลขาธิการ — เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. แผนการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน (มาตรา 8)

ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศใน 11 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านการศึกษา (6) ด้านเศรษฐกิจ (7) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) ด้านสาธารณสุข (9) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (10) ด้านสังคม (11) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศต้องมี (มาตรา 7): แผน ขั้นตอน วิธีการ และผลอันพึงประสงค์; กำหนดระยะเวลาและตัวชี้วัด; หน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบ; วงเงินและแหล่งที่มา; ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังภายใน 5 ปี; ข้อเสนอแก้ไขกฎหมายที่จำเป็น

4. คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ (มาตรา 14-16)

แต่ละคณะประกอบด้วยประธานกรรมการปฏิรูป 1 คน และกรรมการปฏิรูปไม่เกิน 13 คน ซึ่ง ครม. แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ กรรมการปฏิรูปต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่เกิน 75 ปี

วาระการดำรงตำแหน่ง: คราวละ 5 ปี ผู้พ้นวาระอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ ดำเนินการตามมาตรา 11 ไม่แล้วเสร็จตามกำหนด หรือ ครม. มีมติให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

5. ที่ประชุมร่วมและอำนาจหน้าที่ (มาตรา 17-23)

ที่ประชุมร่วมประกอบด้วยประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ โดยมีกรรมกรการยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และเลขาธิการเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่: กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างแผน, พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผน, กำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน, เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, กำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (มาตรา 18)

สำนักงาน (สศช.) ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูป รับผิดชอบงานธุรการ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ประสานงานหน่วยงานของรัฐ เผยแพร่แผนการปฏิรูป และจัดทำรายงานประเมินผล (มาตรา 23)

6. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (มาตรา 24-28)

หน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงาน สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลประจำปี เสนอที่ประชุมร่วม แล้วเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครม. และรัฐสภาภายใน 90 วัน นับแต่ได้รับรายงาน หากพบว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินการไม่สอดคล้องกับแผน คณะกรรมการปฏิรูปต้องประสานงานแก้ไข หากไม่อาจหาข้อยุติ ให้แจ้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณา (มาตรา 26) สำนักงานต้องเผยแพร่รายงานให้ประชาชนทราบผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (มาตรา 28)

7. บทเฉพาะกาล (มาตรา 29-33)

ในวาระเริ่มแรก ครม. ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ การกำหนดระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปแต่ละด้านต้องเริ่มดำเนินการภายใน 1 ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังภายใน 5 ปี (มาตรา 31) ครม. ต้องแจ้งความคืบหน้าต่อรัฐสภาทุก 3 เดือน ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ โดยสำนักงานต้องจัดทำรายงานเสนอ ครม. ไม่ช้ากว่า 10 วันก่อนครบกำหนด (มาตรา 33)

ตัวอย่างข้อสอบ

1. พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นตามมาตราใดของรัฐธรรมนูญ

เฉลย: มาตรา 259

2. การปฏิรูปประเทศมีทั้งหมดกี่ด้านตามมาตรา 8

เฉลย: 11 ด้าน

3. กรรมการปฏิรูปมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละกี่ปี

เฉลย: 5 ปี

ตัวอย่างเอกสาร